

Vyhodnocení výzvy Teaming – závěry polostrukturovaného skupinového rozhovoru

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

Vyhodnocení výzvy Teaming – manažerské shrnutí.....	3
Časové hledisko	3
Spolupráce s ŘO.....	4
Obsahová náplň – aktivity Výzvy	4
Zahrnutí zahraničního partnera	5
Obecné náměty na zlepšení	6

Vyhodnocení výzvy Teaming – manažerské shrnutí

Polostrukturovaný skupinový rozhovor se zástupci žadatelů výzvy 02_15_006 Teaming se uskutečnil 12. 6. 2017 v prostorách MŠMT Harfa Office Park, Českomoravská 2420/15, 190 00 Praha 9. Účelem setkání bylo získání zpětné vazby k procesu přípravy a hodnocení žádosti o podporu pro výše uvedenou výzvu tak, aby bylo možné zohlednit zkušenosti žadatelů při v současné době probíhající přípravě výzvy 02_17_043 Teaming II.

Z časového hlediska se negativně projevilo zkrácení termínu pro podání žádosti o podporu ze strany EK, administrativní požadavky ohledně zapojení zahraničního partnera byly vysoké a jejich vyřízení časově náročné, což by bylo vhodné zohlednit v navazující výzvě. Komunikace s ŘO byla dobrá, nicméně výhrady v oblasti spolupráce s ŘO se týkaly zejména procesu hodnocení. Po obsahové stránce byla dle názoru příjemců výzva v pořádku a podporované aktivity vyhovovaly jejich potřebám. V oblasti indikátorů byla diskutována možnost započítat do počtu zahraničních projektů i jiné programy, než jen H2020, případně alespoň umožnit započítat ty projekty, které v rámci výzev H2020 dosáhnou na prahovou hodnotu. Obecná shoda panovala nad užitečností zapojení zahraničního partnera, i s ohledem na tím podpořený přenos zkušeností.

Zápis z jednání je proveden formou shrnutí hlavních závěrů v diskutovaných oblastech v členění na časové hledisko, oblast spolupráce s Řídicím orgánem (dále ŘO), obsahovou náplň – aktivity výzvy a zapojení zahraničního partnera. V úvodu každého oddílu jsou uvedeny indikativní otázky pro danou oblast. Pro doplnění jsou v závěru dokumentu připojeny obecné náměty na zlepšení.

Doporučením z uvedeného šetření pak je zohlednit níže uvedená zjištění při přípravě výzvy Teaming II.

Časové hledisko

- Byly lhůty stanovené Řídicím orgánem pro jednotlivé kroky dostatečné a reálné?
- Jakým způsobem Vás při přípravě žádosti o podporu ovlivnilo zkrácení lhůty pro předložení žádosti o podporu do OP VVV zapříčiněné rozhodnutím EK o změně termínu ukončení příjmu žádostí (deadline) výzvy na podporu fáze 2 Teamingu?
- Je podle Vás možné jednotlivé lhůty zkrátit, případně by bylo vhodnější je naopak prodloužit?

Z časového hlediska byl celý proces přípravy žádosti o podporu ovlivněn zkrácením termínu pro podání PŽ o tři měsíce ze strany Evropské komise. Pro úspěšnou přípravu v novém termínu bylo nezbytné vyčlenit větší kapacity na dokončení PŽ, což mělo vliv na ostatní paralelně probíhající činnosti. Původně nastavené lhůty pro přípravu PŽ (před zkrácením) se jeví jako dostatečné. V případě malého počtu projektových žádostí se nicméně jeví období tří měsíců pro hodnocení PŽ v první fázi na straně ŘO jako zbytečně dlouhé. Jako zdlouhavé bylo též označeno vyřizování administrativních požadavků souvisejících se zapojením zahraničního partnera (týká se především partnerů s finančním příspěvkem) Od žadatelů vzešlo doporučení pro dokládání potřebných příloh až před vydáním právního aktu, pokud je to možné, a zároveň doporučení pro přípravu dokumentace k výzvě nejen v ČJ, ale i AJ, včetně příloh. Zdlouhavost celého procesu rovněž způsobila, že žadatelům nezbýval čas na případné odvolání vůči hodnocení, v podstatě museli akceptovat navržené krácení dotace.

Spolupráce s ŘO

- Jak jste se o Výzvě dozvěděli a který informační kanál byl pro Vás nejužitečnější?
- Poskytoval Vám ŘO dostatek informací?
- Byly tyto informace podávány včas a byly srozumitelné?
- Spatřujete ve spolupráci s ŘO v období přípravy a hodnocení žádosti o podporu slabá místa? Co by se dalo zlepšit?

Běžná komunikace s ŘO byla hodnocena jako velmi dobrá, obvykle se ŘO dařilo odpovídat do druhého dne. Obecně lze říci, že žadatelé měli dostatek relevantních informací, nicméně určené informační kanály mohou vykazovat některé nedostatky, například zkrácení termínu pro podání žádosti o podporu mohlo být vzhledem k nízkému počtu žadatelů komunikováno napřímo. V případě seminářů k výzvám (nejen k výzvě Teaming, kde seminář s ohledem na malý počet potenciálních žadatelů nebyl zorganizován) se jedná zejména o nepříliš vhodně zvolený obsah – prezentovány jsou spíše obecné, snadno dohledatelné a zřejmé informace, skutečně problematickým otázkám souvisejícím s přípravou projektů není věnován dostatečný prostor. Zde by žadatelé uvítali možnost klást specifické dotazy/požadavky předem, aby na ně mohli být prezentující připraveni odpovědět. V případě Specifických pravidel pro konkrétní výzvy je problémem jejich obsáhlost a nižší přehlednost, udržovat detailní povědomí o Obecných pravidlech pro žadatele a příjemce je často nad kapacitními možnostmi zodpovědných osob na straně žadatele. Rovněž by bylo kvitováno uvádění názorných příkladů výkladu jednotlivých pravidel.

Do oblasti spolupráce a přenosu informací mezi žadateli a Řídicím orgánem lze zahrnout i výhrady k procesu hodnocení. Jako nedostatečné se jeví komunikování důvodů krácení požadované dotace ze strany hodnotitelů, s minimálním nebo žádným vysvětlením takového postupu. Z toho pramení pochybnosti o transparentnosti procesu. Proces hodnocení je žadateli/příjemci obecně považován za slabinu OP VVV, výhrady tedy nejsou vztaženy konkrétně k výzvě Teaming. Nedostatek zkušených hodnotitelů a z toho pramenící nutnost zhodnotit v krátkém čase velké množství projektových žádostí se projevuje sníženou kvalitou posudků (zaznamenáno kopírování nerelevantních částí z posudků jiných žádostí o podporu stejného hodnotitele), což opět zpochybňuje transparentnost tohoto klíčového procesu. Žadatelé by ocenili možnost v určité fázi procesu zodpovědět případné dotazy hodnotitelů, vysvětlit tak nejasnosti v PŽ a předejít tím případnému nedorozumění/krácení požadované výše dotace. Částečné zlepšení je možné pozorovat u hodnocení projektů, které zahrnuje setkání hodnotící komise, nicméně u komplexnějších projektů žadatelé postrádají fázi negociace, která byla praktikována u schválených projektů OP VaVpl v minulém programovém období.

Žadatelé by také ocenili individuálnější přístup ze strany pracovníků ŘO ve smyslu vnímání rozdílů mezi jednotlivými žadateli – nemělo by docházet k paušalizaci nedostatků na základě příslušnosti ke konkrétním institucím (např. „... neumí udělat rozpočet“).

Obsahová náplň – aktivity Výzvy

- Byly aktivity Výzvy dostatečně specifikovány? Byly vysvětleny pochopitelně?
- Odpovídaly aktivity Výzvy komplementaritě s výzvou z H2020?

- Chyběly Vám nějaké aktivity, resp., které související oblasti byste doporučili zahrnout mezi podporované aktivity ve výzvě Teaming II?
- Nebo naopak některé aktivity přebývaly, tzn., byly z Vašeho pohledu zbytečné?
- Jaký je Váš názor na indikátory přiřazené k Výzvě? Je pro Vás vazba mezi aktivitami a indikátory pochopitelná?
- Bylo dostatečně srozumitelné finanční nastavení výzvy (způsobilý/nezpůsobilý výdaj)?
- Bylo zřejmé odlišení nákladů projektů OP VVV od projektů podávaných v rámci H2020? Jakým způsobem by bylo možné ho zlepšit?

Co do obsahu výzvy a nastavení aktivit bylo vše v podstatě v pořádku. Zpočátku panovaly určité nejasnosti ohledně finančního nastavení, posléze však došlo k vyjasnění ohledně rozdělení způsobilých výdajů projektu výzvy Teaming a komplementárního projektu H2020 – do budoucna by bylo vhodné toto oddělení vyjasnit hned na začátku. Jako funkční se ukázalo podmínit existenci projektu OP VVV existencí projektu H2020 (OP VVV pro vybudování infrastruktury, H2020 pro osobní náklady). Jako problematická se ve vztahu k finančním záležitostem ukazuje oblast vykazování režijních nákladů, kterou by bylo vhodné upřesnit, a výpočet sazby nepřímých nákladů.

V oblasti monitorovacích indikátorů by bylo vhodné zvážit, zda do počtu zahraničních projektů nezahrnout i jiné programy, než jen H2020, případně alespoň umožnit započítat ty projekty, které v rámci výzev H2020 dosáhnou na prahovou hodnotu. Monitorovací indikátor účast v mezinárodních projektech může být vnímán jako rušivý element, bude žadatelům odebírat kapacitu využitelnou jinde, přičemž úspěšnost podávání těchto projektových žádostí bývá velmi nízká. Jako jedna z dalších variant se jeví sledování celkového objemu prostředků získaných ze zahraničních programů místo počtu projektů, případně započtení objemu smluvního výzkumu se zahraničními subjekty, souhrnně řečeno započítání finančního objemu nezávislého na státním rozpočtu ČR.

Konsensus panoval v případě zahrnutí podpory výzkumných aktivit do výzvy Teaming, přičemž je nutné upozornit, že podpora Teamingu v podání EK je silně orientována na stavební/infrastrukturní činnost a podpora výzkumu představuje nezpůsobilý výdaj. Pro české žadatele by projekty bez výzkumné složky byly v podstatě nereálné, mimo jiné proto, že zvolené indikátory k zakomponování aktivit na podporu výzkumu nepřímo vybízejí. S ohledem na omezené možnosti podpory výzkumu by bylo vhodné podpořit jej i ve výzvě Teaming II a případně doplnit další indikátory (např. publikace).

Z pohledu žadatelů bylo kvitováno, že výzva počítala s podpořením projektů, které překročí prahovou hodnotu ve výzvě H2020. Žadatelé nepovažují za vhodné toto nastavení pro výzvu Teaming II měnit, protože tento fakt značí s ohledem na velkou konkurenci vysokou kvalitu projektu, jehož realizace by byla přínosná pro VaV prostředí v ČR jako celek.

Zahrnutí zahraničního partnera

- Jak probíhala spolupráce se zahraničním partnerem při přípravě žádosti o podporu do OP VVV? Jaké obtíže s tím byly spojeny?
- Je pro projekt OP VVV zapojení zahraničního partnera za podmínek stanovených Výzvou smysluplné? Jakou přináší jeho zapojení přidanou hodnotu?
- Bylo by pro Vás přínosné pouhé dofinancování výdajů nezpůsobilých pro projekt v H2020, tj. investic?

Panuje obecná shoda nad užitečností zapojení zahraničního partnera - ve dvou případech bylo podání společného projektu pokračováním předchozích kontaktů a spolupráce s konkrétním partnerem, u jednoho žadatele se jednalo o první spolupráci s partnerskou institucí. Překážky byly v tomto případě spíše administrativního a byrokratického charakteru, zejména se jednalo o povinnost dokládat a překládat i (z pohledu žadatelů) nerelevantní dokumenty (např. doložení bezdlužnosti v případě, že subjekt nemá daňový domicil v ČR). Mnoho povinných příloh nejsou zahraniční partneři zvyklí (ve své zemi) dokládat. Pro výzvu Teaming II, kde je plánována pouze účast zahraničního partnera bez finančního příspěvku, platí, že by bylo vhodné předem specifikovat, co vše bude nutné doložit a přeložit do/z anglického jazyka. Zároveň by bylo vhodné zajistit překlad všech pravidel/metodik tak, aby si příjemci nemuseli zajišťovat překlady pro partnery z vlastních zdrojů.

Vhodná a přínosná by dle názoru žadatelů byla podpora přenosu zkušeností s marketingem v oblasti VaV – v samotném výzkumu a vývoji a přístrojovém vybavení center nejsou mezi českými a zahraničními partnery v podstatě žádné rozdíly (naopak česká strana je na tom mnohdy lépe), nicméně schopnost „prodat“ své výsledky a výstupy je u zahraničních partnerů podstatně větší. Rozdíl je také v důvěře, která panuje vůči zahraničním partnerům ze strany jejich poskytovatelů podpory vzhledem k dosažení příslibených cílů, výzkumní pracovníci nepracují pod tlakem sankcí za nesplnění monitorovacích indikátorů. V českém prostředí dochází kvůli strachu z nenaplnění MI k podhodnocování výkonnosti vědců, což může mít negativní vliv na výkonnost české vědy i na vnímání ambicióznosti českých projektů v zahraničních soutěžích.

Obecné náměty na zlepšení

Prostor pro zlepšení je dle zúčastněných například ve snižování administrativní zátěže při přípravě žádosti o podporu. Žádost o podporu má velké množství příloh, přičemž řadu z nich by bylo účelnější dokládat až poté, co projekt projde (v případě vícekolového hodnocení) prvním kolem. Řešením by bylo například v prvním kole předkládat pouze abstrakt projektu s aplikačním potenciálem, tematickými balíčky a jednoduchým rozpočtem, např. po vzoru rozpočtu v žádostech o podporu pro H2020.

V případě budoucích investic do podpory VaV je jednou z oblastí zasluhujících si výraznou alokaci rozvoj mezinárodní spolupráce, která je s ohledem na zajištění externích zdrojů financování výzkumných center naprosto nezbytná. V této souvislosti by vhodně využitými prostředky byla i podpora přímé spolupráce konkrétních pracovníků (výjezdy/příjezdy), například pokrytím mzdových výdajů.

